

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครต่อรายการคลินิกชีวิรักษ์ของสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมเอชพีล็กซ์แซลแนล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครต่อรายการคลินิกชีวิรักษ์ของสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมเอชพีล็กซ์แซลแนล ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนารายการคลินิกชีวิรักษ์ของสถานีให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชมมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามที่รับชมรายการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 82.90 กลุ่มอายุที่รับชมรายการมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 37.50 มีจำนวนเท่ากับ 2 กลุ่มอายุได้แก่ กลุ่มอายุ 31 – 40 ปี และกลุ่มอายุ 41 – 50 ปี หรือคิดเป็นร้อยละ 75.00 จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ประกอบอาชีพเป็นแม่บ้านคิดเป็นร้อยละ 36.13 มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 26.10 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 59.70 และมีสถานภาพสมรสแล้วร้อยละ 49.90 โดยรับชมรายการผ่านทางเคเบิลทีวีมากที่สุดร้อยละ 62.94 ซึ่งรับชมรายการคลินิกชีวิรักษ์ 1 – 2 ครั้งต่อสัปดาห์มากที่สุด ร้อยละ 41.50 ผู้ชมรายการส่วนใหญ่จะติดตามรับชมรายการคลินิกชีวิรักษ์สลับกับรายการอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 42.60 ความถี่ที่ผู้ชมทางบ้านติดต่อมายังรายการน้อยกว่าเดือนละครั้งร้อยละ 55.46 ช่องทางในการติดต่อร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านทางโทรศัพท์บ้านมากที่สุด ร้อยละ 51.73

เหตุผลที่ผู้ชมติดตามติดตามรับชมรายการคลินิกชีวิรักษ์เพราะชอบเนื้อหาสาระของรายการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.22 โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อวันและเวลาที่ออกอากาศของรายการว่ามีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 66.90 สำหรับกลุ่มที่มีความเห็นว่าวันและเวลาที่ออกอากาศของรายการไม่เหมาะสม โดยให้ความเห็นว่า รายการควรออกอากาศช่วงกลางวัน (9.00 – 16.30 น.) มากที่สุดร้อยละ 34.75 และควรออกอากาศในวันเสาร์ – อาทิตย์ร้อยละ 71.19 ด้านความเหมาะสมของระยะเวลาการนำเสนอรายการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความคิดเห็นว่าเหมาะสม ร้อยละ 93.60 สำหรับกลุ่มที่มีความเห็นว่าระยะเวลาการนำเสนอรายการไม่เหมาะสม มีความเห็นว่าควรมีระยะเวลาการนำเสนอรายการนาน 1 ชั่วโมงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.52 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมกับทางรายการคิดเป็นร้อยละ 65.30

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตวัย ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการด้านต่างๆ โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยเรียงลำดับ ดังนี้ ในระดับเห็นด้วยมาก ต่อองค์ประกอบรายการทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสัมภาษณ์ (ค่าเฉลี่ยรวม 4.04) ด้านเนื้อหาสาระ (ค่าเฉลี่ยรวม 3.93) ด้านผู้ดำเนินรายการ (ค่าเฉลี่ยรวม 3.78) ด้านรูปแบบรายการ (ค่าเฉลี่ยรวม 3.71) ด้านการมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ยรวม 3.58) และในระดับเห็นด้วยปานกลาง ได้แก่ ด้านคุณภาพทางเทคนิค (ค่าเฉลี่ยรวม 3.36)

- ด้านการสัมภาษณ์

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อด้านการสัมภาษณ์ โดยเรียงลำดับตามระดับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากกับทุกประเด็น ได้แก่ การสนทนาให้ประเด็นที่เป็นประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย 4.13) ผู้ร่วมรายการ/วิทยากรสามารถให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับประเด็นที่สอบถามอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.09) และเนื้อหาครอบคลุมความรู้ด้านศาสตร์การแพทย์ทางเลือก (ค่าเฉลี่ย 3.91)

- ด้านเนื้อหาสาระ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อด้านเนื้อหาสาระของรายการ ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็น โดยเรียงลำดับตามระดับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากทุกประเด็น ได้แก่ เนื้อหาสาระเป็นประโยชน์ต่อผู้ชม (ค่าเฉลี่ย 4.14) เนื้อหาสาระรายการมีความทันสมัยและตรงกับความต้องการของผู้ชม (ค่าเฉลี่ย 3.89) และเนื้อหาสาระครอบคลุมความรู้ด้านศาสตร์การแพทย์ทางเลือก (ค่าเฉลี่ย 3.78)

- ด้านผู้ดำเนินรายการ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อด้านผู้ดำเนินรายการ โดยเรียงลำดับตามระดับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากทุกประเด็น ได้แก่ ผู้ดำเนินรายการมีความเป็นกันเองกับผู้ชม (ค่าเฉลี่ย 4.04) ผู้ดำเนินรายการมีบุคลิกภาพที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.85) ผู้ดำเนินรายการใช้ภาษาในการสื่อความได้อย่างถูกต้องและเข้าใจง่าย (ค่าเฉลี่ย 3.81) ผู้ดำเนินรายการมีการสรุปประเด็นได้อย่างถูกต้อง (ค่าเฉลี่ย 3.67) และผู้ดำเนินรายการมีความรู้เรื่องสุขภาพและศาสตร์การแพทย์ทางเลือก (ค่าเฉลี่ย 3.52)

- ด้านรูปแบบรายการ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อด้านรูปแบบรายการ ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก โดยเรียงลำดับตามระดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ รูปแบบรายการสัมภาษณ์และตอบปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพมีความเหมาะสมกับผู้ชม (ค่าเฉลี่ย 3.88) รูปแบบการนำเสนอรายการมีความหลากหลายและน่าสนใจ (ค่าเฉลี่ย 3.75) และรูปแบบรายการอินเตอร์

แอกทีฟช่วยเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.73) และประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยปานกลาง ได้แก่ รูปแบบรายการอินเตอร์แอกทีฟสามารถดึงดูดให้ผู้ชมติดตามรายการอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.47)

- ด้านการมีส่วนร่วม

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อด้านการมีส่วนร่วม โดยเรียงลำดับตามระดับค่าเฉลี่ยความคิดเห็น เป็นดังนี้ ในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ ผู้ชมติดต่อนิยามรายการและได้รับการตอบสนองทันที(ค่าเฉลี่ย 3.75) ช่องทางที่ให้ผู้ชมมีส่วนร่วมในรายการมีความเหมาะสมเพียงพอต่อความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 3.73) การแสดงความคิดเห็น/การสอบถามข้อมูลผ่านรายการมีความสะดวก (ค่าเฉลี่ย 3.69) การมีส่วนร่วมในรายการเป็นเรื่องคุ้มค่า (ค่าเฉลี่ย 3.60) และการมีส่วนร่วมของผู้ชมรายการควรกระทำได้ตลอดทั้งรายการ (ค่าเฉลี่ย 3.55) และประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยปานกลาง ได้แก่ การสนทนาทางโทรศัพท์ระหว่างผู้ชมกับรายการมีความชัดเจน ปราศจากเสียงรบกวน (ค่าเฉลี่ย 3.45) และเทคโนโลยีที่ใช้รองรับการสื่อสารจากผู้ชมมีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.29)

- ด้านคุณภาพเทคนิค

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อด้านคุณภาพเทคนิค โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ภาพและเสียงมีความชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.51) และประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยปานกลาง คือ คุณภาพการแพร่ภาพสัญญาณ (ค่าเฉลี่ย 3.22)

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามด้านการปรับปรุงรายการ เมื่อจำแนกตามองค์ประกอบรายการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว โดยเรียงตามจำนวนที่ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ด้านเนื้อหาสาระ มีความเหมาะสมมากที่สุดร้อยละ 62.50 รองลงมาคือ ด้านผู้ดำเนินรายการ คิดเป็นร้อยละ 61.60 ด้านรูปแบบรายการ คิดเป็นร้อยละ 53.20 ตามลำดับ สำหรับองค์ประกอบรายการที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าควรปรับปรุง โดยเรียงตามจำนวนที่ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ด้านคุณภาพทางเทคนิค ควรปรับปรุงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.20 รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ชม คิดเป็นร้อยละ 18.50 ด้านช่วงเวลาที่ออกอากาศ คิดเป็นร้อยละ 15.10 ตามลำดับ

ความคิดเห็นของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการคลินิกชีวิตวัยของสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมเอชพีซแซลแนล จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน อายุ เพศ เป็นต้น

- จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

กลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,001 บาท เป็นกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 56.30 โดยมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตวัย เรียงลำดับคะแนนโดยรวมเฉลี่ย เป็นดังนี้ ในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ ด้านการสัมภาษณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.12) ด้านเนื้อหาสาระ (ค่าเฉลี่ย 4.02) ด้านผู้ดำเนินรายการ (ค่าเฉลี่ย 3.87) ด้านการมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย 3.80) ด้านรูปแบบรายการ (ค่าเฉลี่ย 3.74) และในระดับเห็นด้วยปานกลางต่อด้านคุณภาพทางเทคนิค (ค่าเฉลี่ย 3.42)

กลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 30,000 บาท มีจำนวนร้อยละ 28.29 จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตวัย เรียงลำดับคะแนนโดยรวมเฉลี่ย เป็นดังนี้ ในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ ด้านการสัมภาษณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.90) ด้านเนื้อหาสาระ (ค่าเฉลี่ย 3.80) ด้านรูปแบบรายการ (ค่าเฉลี่ย 3.77) ด้านผู้ดำเนินรายการ (ค่าเฉลี่ย 3.71) และในระดับเห็นด้วยปานกลางต่อด้านคุณภาพทางเทคนิค (ค่าเฉลี่ย 3.30) ด้านการมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย 3.27)

กลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 30,001 บาท ขึ้นไป มีจำนวนร้อยละ 15.41 จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตวัย เรียงลำดับคะแนนโดยรวมเฉลี่ย เป็นดังนี้ ในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ ด้านการสัมภาษณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.01) ด้านเนื้อหาสาระ (ค่าเฉลี่ย 3.89) ด้านผู้ดำเนินรายการ (ค่าเฉลี่ย 3.59) และในระดับเห็นด้วยปานกลางต่อด้านรูปแบบรายการ (ค่าเฉลี่ย 3.48) ด้านการมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย 3.33) ด้านคุณภาพทางเทคนิค (ค่าเฉลี่ย 3.28)

การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) ของระดับคะแนนความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตวัย พบว่า ผู้ชมที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตวัยแตกต่างกัน โดยองค์ประกอบรายการที่มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านรูปแบบรายการ ด้านเนื้อหาสาระรายการ ด้านผู้ดำเนินรายการ ด้านการสัมภาษณ์ และด้านการมีส่วนร่วม และการเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) ของระดับคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตวัยที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ โดยวิธี LSD (Least significant different) และวิธี Dunnett's T3 ในกรณีที่ข้อมูลมีการกระจายไม่ปกติ พบว่า กลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,001 บาท เป็นกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในกลุ่มให้คะแนนสูงต่อองค์ประกอบรายการทุกด้าน สำหรับกลุ่ม

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 30,000 บาท มีระดับความคิดเห็นอยู่ในกลุ่มที่ให้คะแนนต่ำในทุกองค์ประกอบ ยกเว้นด้านรูปแบบรายการที่มีคะแนนอยู่ในกลุ่มที่ให้คะแนนสูง และกลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 30,001 บาท ขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในกลุ่มที่มีคะแนนต่ำต่อองค์ประกอบรายการ ด้านรูปแบบรายการ ด้านผู้ดำเนินรายการ และด้านการมีส่วนร่วมในรายการ

- จำแนกตามอายุ

กลุ่มที่มีอายุ 21 – 30 ปี มีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตวัย เรียงลำดับคะแนน โดยรวมเฉลี่ย เป็นดังนี้ ในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระ(ค่าเฉลี่ย 4.29) ด้านการสัมภาษณ์(ค่าเฉลี่ย 4.13) ด้านผู้ดำเนินรายการ(ค่าเฉลี่ย 3.99) ด้านรูปแบบรายการ(ค่าเฉลี่ย 3.81) และในระดับเห็นด้วยปานกลางต่อด้านการมีส่วนร่วม(ค่าเฉลี่ย 3.45) ด้านคุณภาพทางเทคนิค (ค่าเฉลี่ย 3.40)

กลุ่มที่มีอายุ 31 – 40 ปี มีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตวัย เรียงลำดับคะแนน โดยรวมเฉลี่ย เป็นดังนี้ ในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ ด้านการสัมภาษณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.05) ด้านเนื้อหาสาระ(ค่าเฉลี่ย 3.97) ด้านรูปแบบรายการ(ค่าเฉลี่ย 3.76) ด้านการมีส่วนร่วม(ค่าเฉลี่ย 3.62) ด้านผู้ดำเนินรายการ(ค่าเฉลี่ย 3.61) และในระดับเห็นด้วยปานกลางต่อด้านคุณภาพทางเทคนิค (ค่าเฉลี่ย 3.38)

กลุ่มที่มีอายุ 41 – 50 ปี มีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตวัย เรียงลำดับคะแนน โดยรวมเฉลี่ย เป็นดังนี้ ในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ ด้านการสัมภาษณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.05) ด้านผู้ดำเนินรายการ(ค่าเฉลี่ย 3.86) ด้านเนื้อหาสาระ(ค่าเฉลี่ย 3.81) และมืองค์ประกอบรายการที่มีระดับคะแนนความคิดเห็นเท่ากัน 2 ด้าน คือ ด้านรูปแบบรายการและด้านการมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย 3.60) และในระดับเห็นด้วยปานกลางต่อด้านคุณภาพทางเทคนิค (ค่าเฉลี่ย 3.32)

กลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตวัย เรียงลำดับคะแนน โดยรวมเฉลี่ย เป็นดังนี้ ในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ ด้านการสัมภาษณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.77) ด้านผู้ดำเนินรายการ(ค่าเฉลี่ย 3.74) ด้านรูปแบบรายการ(ค่าเฉลี่ย 3.73) ด้านเนื้อหาสาระ (ค่าเฉลี่ย 3.56) ด้านการมีส่วนร่วม(ค่าเฉลี่ย 3.55) และในระดับเห็นด้วยปานกลางต่อด้านคุณภาพทางเทคนิค (ค่าเฉลี่ย 3.40)

การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) ของระดับคะแนนความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตวัย พบว่า ผู้ชมที่มี อายุ แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตวัยแตกต่างกัน โดยองค์ประกอบรายการที่มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระรายการ ด้านผู้ดำเนินรายการ และด้านการสัมภาษณ์ และการเปรียบเทียบเชิงซ้อน(Multiple Comparison) ของระดับคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อ

องค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ โดยวิธี LSD (Least significant different) และวิธี Dunnett's T3 ในกรณีที่ข้อมูลมีการกระจายไม่ปกติ พบว่า กลุ่มอายุ 21 - 30 ปี เป็นกลุ่มที่มีระดับคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยต่อองค์ประกอบรายการอยู่ในกลุ่มให้คะแนนสูงต่อองค์ประกอบรายการทุกด้าน สำหรับกลุ่มอายุ 31 - 40 ปี ด้านการสัมภาษณ์อยู่ในกลุ่มที่ให้คะแนนสูง ด้านเนื้อหาสาระรายการให้คะแนนความคิดเห็นอยู่ในกลุ่มปานกลาง และด้านผู้ดำเนินรายการให้คะแนนความคิดเห็นอยู่ในกลุ่มต่ำสุด สำหรับกลุ่มอายุ 41 - 50 ปี พบว่า ด้านเนื้อหาสาระรายการมีระดับคะแนนอยู่ทั้ง 2 กลุ่มคือ อยู่ในกลุ่มที่ให้คะแนนความคิดเห็นปานกลาง และต่ำ ด้านผู้ดำเนินรายการมีระดับคะแนนอยู่ทั้ง 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีระดับคะแนนปานกลางและในกลุ่มคะแนนสูง ด้านการสัมภาษณ์อยู่ในกลุ่มที่ให้คะแนนสูง และกลุ่มอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป พบว่าเป็นกลุ่มที่มีระดับคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยต่อองค์ประกอบรายการทุกด้านต่ำกว่ากลุ่มช่วงอายุอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญ

- จำแนกตามเพศ

เพศชาย มีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิต เรียงลำดับคะแนนโดยรวมเฉลี่ย เป็นดังนี้ ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งมีองค์ประกอบรายการที่มีระดับคะแนนความคิดเห็นเท่ากับ 2 ด้าน คือ ด้านการสัมภาษณ์ และด้านเนื้อหาสาระ(ค่าเฉลี่ย 4.24) ด้านผู้ดำเนินรายการ(ค่าเฉลี่ย 3.84) ด้านรูปแบบรายการ(ค่าเฉลี่ย 3.83) ด้านการมีส่วนร่วม(ค่าเฉลี่ย 3.77) และในระดับเห็นด้วยปานกลางต่อด้านคุณภาพทางเทคนิค (ค่าเฉลี่ย 3.36)

เพศหญิง มีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิต เรียงลำดับคะแนนโดยรวมเฉลี่ย เป็นดังนี้ ในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ ด้านการสัมภาษณ์(ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านเนื้อหาสาระ(ค่าเฉลี่ย 3.88) ด้านผู้ดำเนินรายการ(ค่าเฉลี่ย 3.77) ด้านรูปแบบรายการ(ค่าเฉลี่ย 3.68) ด้านการมีส่วนร่วม(ค่าเฉลี่ย 3.54) และในระดับเห็นด้วยปานกลางต่อด้านคุณภาพทางเทคนิค (ค่าเฉลี่ย 3.36)

การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) ของระดับคะแนนความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิต พบว่า ผู้ชมที่มี เพศ ต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตแตกต่างกัน โดยองค์ประกอบรายการที่มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านรูปแบบรายการ ด้านเนื้อหาสาระรายการ ด้านการสัมภาษณ์ และด้านการมีส่วนร่วม จากผลการวิเคราะห์พบว่า เพศชายมีระดับคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าเพศหญิงต่อองค์ประกอบรายการทุกด้าน

การวิเคราะห์กลุ่มผู้ชมรายการคลินิกชีวิตวัยอาชีพข้อมูลจากความถี่ในการรับชมรายการและความถี่การมีส่วนร่วมในรายการของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถจำแนกคุณลักษณะของกลุ่มผู้ชมรายการได้เป็นดังนี้

กลุ่มผู้ชมรายการหลัก คือ กลุ่มผู้ชมที่รับชมรายการเป็นประจำทุกวันหรือ 3 – 4 วันต่อสัปดาห์ และเป็นกลุ่มผู้ชมที่มีความกระตือรือร้นเข้ามามีส่วนร่วมกับรายการมากที่สุด คือ กลุ่มผู้ชมเพศหญิง ช่วงอายุ 31 – 40 ปี รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,001 บาทประกอบอาชีพอิสระ/แม่บ้าน ระดับการศึกษาปริญญาตรี พบว่า กลุ่มผู้ชมหลักรายการมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตวัยอาชีพในระดับเห็นด้วยมากที่สุดด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านรูปแบบรายการ ด้านเนื้อหาสาระรายการ ด้านผู้ดำเนินรายการ ด้านการสัมภาษณ์ และด้านการมีส่วนร่วม สำหรับด้านคุณภาพทางเทคนิคกลุ่มผู้ชมหลักมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยปานกลาง

อภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ชมรายการคลินิกชีวิตวัยอาชีพมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของรายการอยู่ในระดับเห็นด้วยมากถึง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสัมภาษณ์ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านผู้ดำเนินรายการ ด้านรูปแบบรายการ และด้านการมีส่วนร่วม ทั้งนี้เหตุผลรับชมรายการของกลุ่มผู้ชมเนื่องจากชอบเนื้อหาสาระรายการ ชอบรูปแบบรายการ รวมถึงชื่นชอบผู้ดำเนินรายการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุภาภรณ์ พรหมดิราษ (2541) ที่ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ชมรายการสุขภาพกับการดูแลตนเอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างชมรายการสุขภาพทางโทรทัศน์เพราะรูปแบบการนำเสนอ น่าติดตามและเนื้อหา รวมทั้งจำนวนรายการสุขภาพทางโทรทัศน์ที่มีอยู่ในปัจจุบันมีจำนวนที่ไม่เพียงพอกับความต้องการ

จากการทดสอบสมมติฐานลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่ต่างกันของผู้ชมมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตวัยอาชีพแตกต่างกัน โดยปัจจัยที่ทำการศึกษาได้แก่ รายได้ต่อเดือน อายุ และเพศ โดยผลการศึกษา พบว่า ผู้ชมที่มี รายได้ต่อเดือน อายุ และเพศ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตวัยอาชีพแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของยุพา สุภากุล (2534) ที่กล่าวถึง ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า ผู้ชมที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตวัยอาชีพแตกต่างกัน ซึ่งกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,001 บาท เป็นกลุ่มผู้ชมหลักของรายการ และเป็นกลุ่มที่มีระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตวัยอาชีพอยู่ในกลุ่มที่ให้คะแนนสูงส่วนใหญ่อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เนื่องจากเป็นกลุ่มที่เปิดรับชม

รายการ และมีส่วนร่วมกับทางรายการมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภารัตน์ พฤกษ์สุราลัย (2548) ที่ศึกษาเรื่องทัศนคติและความต้องการของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อรายการโทรทัศน์รูปแบบอินเทอร์เน็ตแอกทีฟ โดยค้นพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์รูปแบบอินเทอร์เน็ตแอกทีฟสูงกว่าระดับรายได้อื่นๆ รวมถึงประชาชนที่มีระดับรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อรายการโทรทัศน์รูปแบบอินเทอร์เน็ตแอกทีฟสูงกว่าระดับรายได้อื่นๆ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภาภรณ์ พรหมศิริราช (2541) ที่ทำการศึกษารื่องความพึงพอใจของผู้ชมรายการสุขภาพกับการดูแลตนเอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เปิดรับชมรายการสุขภาพ เป็นกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มรายได้ระดับต่ำถึงปานกลาง ในช่วงภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน การต้องรับภาระเรื่องค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลย่อมเป็นเรื่องลำบากสำหรับคนที่มีรายได้ระดับนี้ ดังนั้น การเรียนรู้ป้องกันตนเองย่อมจะทำให้ช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย สอดคล้องกับแนวคิดของยุบล เบ็ญจรงค์กิจ (2534, อ้างถึงใน นภารัตน์ พฤกษ์สุราลัย, 2548 : 164) ที่กล่าวว่า สื่อโทรทัศน์จัดเป็นสื่อที่ใช้ความพยายามน้อย (Low Effort) และทักษะต่ำ (Low Skill) ดังนั้นผู้รับสารที่มีการศึกษาน้อยและรายได้ต่ำ ซึ่งทักษะการอ่านน้อยและขาดเงินที่จะไปหาความบันเทิงที่อื่น จึงมักอาศัยเครื่องรับโทรทัศน์เป็นเครื่องช่วยใช้ชีวิตประจำวันรื่นรมย์ และน่าสนใจมากขึ้น

เมื่อวิเคราะห์กลุ่มผู้ชมรายการที่มีอายุแตกต่างกัน พบว่า ผู้ชมแต่ละกลุ่มอายุมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการคลินิกชีวิตวัยแตกต่างกัน โดยกลุ่มอายุ 21 – 30 ปี เป็นกลุ่มที่มีระดับคะแนนความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งเป็นกลุ่มที่ให้คะแนนความคิดเห็นสูงกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วม และด้านคุณภาพเทคนิคที่มีความเห็นในระดับเห็นด้วยปานกลาง แต่กลุ่มผู้ชมรายการหลัก คือ กลุ่มอายุ 31 – 40 ปี โดยมีระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการด้านต่างๆ ในระดับเห็นด้วยมาก และระดับเห็นด้วยปานกลางต่อด้านคุณภาพทางเทคนิค ซึ่งสอดคล้องกับปรเม สตะเวทิน (2539, อ้างถึงใน นภารัตน์ พฤกษ์สุราลัย, 2548 : 166) ที่กล่าวว่าคนที่มีอายุน้อยย่อมมองโลกในแง่ดี ในขณะที่คนที่มีอายุมากจะมองโลกในแง่ร้ายมากกว่า และผลการศึกษาของสุภาภรณ์ พรหมศิริราช (2541) ที่ทำการศึกษารื่องความพึงพอใจของผู้ชมรายการสุขภาพกับการดูแลตนเอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่รับชมรายการสุขภาพ มีอายุอยู่ระหว่าง 26 – 35 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่อยู่ในกลุ่มผู้ชมหลักของรายการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มช่วงอายุดังกล่าวอยู่ในวัยทำงานและมีความสนใจเรื่องสุขภาพ

การวิเคราะห์กลุ่มผู้ชมรายการจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายมีระดับคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มผู้ชมเพศชายที่ทำการสอบถามเป็นกลุ่มผู้สนใจเรื่องสุขภาพ โดยสามารถอธิบายได้ จากผลงานการวิจัยของ โอกิถวี แอนด์ เมเชอร์ แอด

เวร้ไทซัง ประเทศไทย (Consumer Insight : Health & Beauty Concerns of Bangkokians, 2548 : 147-152) จัดทำขึ้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2547 โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งชายและหญิง อายุระหว่าง 18-55 ปี จำนวน 300 คน ซึ่งทั้งหมดอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีระดับรายได้ต่อครัวเรือน 25,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มผู้บริโภคระดับบี (จากการจัดระดับของทางราชการ) และทั้งหมดเป็นคนที่ใส่ใจดูแลสุขภาพของตนเองในระดับมากที่สุด/ค่อนข้างมาก พบว่าในปัจจุบันผู้ชายหันมาใส่ใจเรื่องสุขภาพและหันมาดูแลตัวเองมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเสียค่าใช้จ่ายกับการออกกำลังกาย รวมถึงค่าใช้จ่ายในการตรวจสุขภาพประจำปีที่มีจำนวนใกล้เคียงกับเพศหญิง แต่ทั้งนี้กลุ่มผู้ชมรายการหลัก คือ เพศหญิง โดยเพศหญิงเปิดรับชมรายการและมีส่วนร่วมกับรายการบ่อยครั้งกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนภารัตน์ พุกฤษ์สุราลัย (2548) ที่พบว่าเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์รูปแบบอินเทอร์เน็ตสูงกว่าเพศชายเล็กน้อย และสอดคล้องกับยูพา สุภากุล (2534) ที่กล่าวไว้ว่า เพศหญิงมีแนวโน้มและความต้องการส่งและรับข่าวสารมากกว่าเพศชาย

เมื่อวิเคราะห์กลุ่มผู้ชมรายการหลัก คือ เพศหญิง อายุระหว่าง 31 – 40 ปี รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,001 บาท ประกอบอาชีพอิสระ/แม่บ้าน ระดับการศึกษาปริญญาตรี โดยกลุ่มผู้ชมรายการหลักมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบรายการต่างๆ ในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ ด้านรูปแบบรายการ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการสัมภาษณ์ ด้านผู้ดำเนินรายการ ด้านการมีส่วนร่วม ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ได้แก่ ด้านคุณภาพทางเทคนิค ซึ่งตรงกับกลุ่มเป้าหมายของรายการที่ตั้งไว้ คือ กลุ่มผู้ชมที่มีอายุระหว่าง 25 – 50 ปี เพศชายและหญิงที่ใส่ใจสุขภาพ แม้ว่าการวิเคราะห์กลุ่มผู้ชมรายการ พบว่า เพศหญิงเป็นกลุ่มที่รับชมรายการมากกว่าเพศชาย แต่เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเพศชายกลับมีระดับคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าเพศหญิง ซึ่งแสดงถึงรายการสามารถตอบสนองกับกลุ่มผู้ชมเพศชายที่ใส่ใจในสุขภาพด้วยเช่นกัน แต่เมื่อพิจารณาถึงระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มเป้าหมายรายการ คือ กลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,001 – 30,000 บาท เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อ และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับทางรายการได้ แต่กลุ่มนี้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับกลุ่มผู้ชมรายการหลักในองค์ประกอบรายการด้านการมีส่วนร่วม โดยมีความเห็นในระดับเห็นด้วยปานกลาง ซึ่งประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เทคโนโลยีที่ใช้รองรับการสื่อสารจากผู้ชมมีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 2.90)

ข้อค้นพบ

1. ความคิดเห็นของผู้ชมรายการต่อองค์ประกอบรายการอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน โดยด้านการสัมภาษณ์ผู้ชมให้คะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยรวมสูงสุด คือ 4.04 ในระดับเห็นด้วยมาก แต่ด้านคุณภาพทางเทคนิคที่มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.36
2. ผู้ชมรายการหลักของรายการคลินิกชีวิรักษ์ คือ เพศหญิง อายุ 31 – 40 ปี ประกอบอาชีพอิสระ/แม่บ้าน ระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,001 บาท การศึกษาระดับปริญญาตรี
3. ผู้ชมรายการส่วนใหญ่รับชมรายการทางเคเบิลท้องถิ่นร้อยละ 70.87 โดยรับชมรายการ 1 – 2 ครั้งต่อสัปดาห์มากที่สุด ร้อยละ 41.50 ซึ่งส่วนมากติดตามรับรายการสลับกับรายการอื่นๆ ร้อยละ 42.60 มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นน้อยกว่าเดือนละครั้ง ร้อยละ 55.46 โดยช่องทางในการร่วมแสดงความคิดเห็นมายังรายการจะใช้โทรศัพท์บ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.73 และสนใจเข้าร่วมกิจกรรมกับทางรายการมากถึง ร้อยละ 65.30
4. ผู้ชมติดตามรับชมรายการเนื่องจากชอบเนื้อหาสาระรายการมากที่สุด ร้อยละ 30.22 สำหรับองค์ประกอบรายการที่เหมาะสมดีแล้ว คือ ด้านเนื้อหาสาระ มากที่สุดร้อยละ 62.50 และด้านคุณภาพเทคนิคควรปรับปรุงมากที่สุด ร้อยละ 20.20
5. ช่วงเวลาออกอากาศควรออกอากาศมีความเหมาะสมแล้ว คือ ช่วงเวลากลางวัน (9.00 – 16.30 น.) มากที่สุด ร้อยละ 66.90 และมีผู้ชมบางส่วนที่ไม่เห็นด้วยกับวันออกอากาศของรายการ ซึ่งมีความเห็นว่ารายการควรออกอากาศในวันเสาร์ – อาทิตย์มากที่สุด
6. การวิเคราะห์กลุ่มผู้ชมรายการหลัก คือ กลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,001 บาท ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในกลุ่มให้คะแนนสูงต่อองค์ประกอบรายการทุกด้าน ซึ่งอยู่ในกลุ่มอายุ 31 – 40 ปี มีความเห็นต่อด้านผู้ดำเนินรายการให้คะแนนความคิดเห็นอยู่ในกลุ่มต่ำสุด ในประเด็นผู้ดำเนินรายการมีความรู้เรื่องสุขภาพและศาสตร์การแพทย์ทางเลือก (ค่าเฉลี่ย 3.40) และเพศหญิงมีระดับคะแนนความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของรายการคลินิกชีวิรักษ์ ต่ำกว่าเพศชาย

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่จะนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด รวมทั้งใช้ในการปรับปรุงรายการ แก้ไของค์ประกอบด้านต่างๆ และพัฒนารายการรายการคลินิกชีวิรักษ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชมมากยิ่งขึ้น และเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของบริษัท ได้อีกช่องทางหนึ่ง

1. ด้านรูปแบบรายการที่มีการสัมภาษณ์และตอบปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพมีความเหมาะสมดีแล้ว และควรพัฒนารูปแบบรายการให้มีความทันสมัย แปลกใหม่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น
2. ด้านเนื้อหาสาระควรนำเสนอเนื้อหาทางด้านศาสตร์การแพทย์ทางเลือก รวมทั้งความก้าวหน้าด้านวิทยาการทางการแพทย์ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้ชมสามารถนำความรู้เกี่ยวกับศาสตร์แพทย์ทางเลือก ดูแลและป้องกันโรคภัยไข้เจ็บให้ได้ประโยชน์สูงสุด
3. ด้านผู้ดำเนินรายการ ทางรายการควรปรับภาพลักษณ์ผู้ดำเนินรายการเพื่อสร้างค่านาเชื่อถือให้กับผู้ชมมากยิ่งขึ้น
4. ด้านการมีส่วนร่วม ทางรายการควรปรับปรุงเทคโนโลยีที่ใช้รองรับการสื่อสารจากผู้ชมที่บ้านให้มากยิ่งขึ้น โดยการเพิ่มคู่สายโทรศัพท์ของรายการ รวมทั้งประชาสัมพันธ์ช่องทางการมีส่วนร่วมกับรายการให้ผู้ชมที่บ้านรับทราบให้ครบถ้วนทุกช่องทางอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้รายการควรทำกิจกรรมกับผู้ชมที่บ้าน เช่น การเล่นเกมสัจของรางวัลในรายการ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้ชมเป้าหมายของรายการให้เข้ามามีส่วนร่วมกับรายการมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรแสดงอัตราค่าใช้จ่ายของการมีส่วนร่วมกับทางรายการ เช่น การส่งข้อความแสดงความคิดเห็นมายังรายการ
5. ด้านคุณภาพทางเทคนิค ทางรายการควรทำการตรวจสอบอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงในเรื่องคุณภาพการแพร่สัญญาณ นอกจากนี้ควรทำการตรวจสอบถึงการแพร่ภาพ รวมถึงกระแสรับตอบของผู้ชมที่มีต่อของสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมเอชพลัส แชลแนลกับผู้ประกอบการเคเบิลอย่างต่อเนื่อง
6. ทางรายการควรทำกิจกรรมกับกลุ่มผู้ชมที่บ้านอย่างต่อเนื่อง โดยนำเนื้อหาสาระของรายการที่ออกอากาศไปแล้วมีผู้ชมสนใจและติดต่อนำมายังรายการมากที่สุด มาขยายผลจัดเป็นกิจกรรมให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างฐานของกลุ่มผู้ชมให้กับรายการในระยะยาว
7. จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า เพศชาย มีความคิดเห็นต่อรายการคลินิกชีวิรัักษ์โดยรวมดีกว่าเพศหญิง ทั้งนี้โดยเฉพาะด้านเนื้อหาสาระรายการ และด้านการสัมภาษณ์ ที่มีคะแนนความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ซึ่งกลุ่มผู้ชมเพศชายของรายการ คือ กลุ่มที่ใส่ใจในสุขภาพ และมีความสนใจในการดูแลตนเองอย่างแท้จริง หรือ เมทโทรเซ็กชวล(Metrosexual) ดังนั้นทางรายการควรผลิตรายการสุขภาพที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศชายที่ใส่ใจในการดูแลสุขภาพตนเองมากยิ่งขึ้น โดยอาจเพิ่มเนื้อหารายการที่กลุ่มผู้ชมนี้สนใจ เช่น การออกกำลังกาย ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ชมอีกกลุ่มหนึ่งที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นและเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้ชมเพศชายและดึงกลุ่มผู้ชมดังกล่าวให้เข้ามามีส่วนร่วมกับทางรายการมากขึ้น

8. สำหรับผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีความสนใจผลิตรายการสุขภาพนั้นยังเป็นที่ต้องการของผู้ชม จากการศึกษา พบว่า รายการสุขภาพควรออกอากาศในช่วงเวลากลางวัน (9.00 – 16.30 น.) และจากความคิดเห็นของผู้ชมบางส่วนเห็นว่าควรออกอากาศในวันเสาร์ – อาทิตย์ ซึ่งสามารถดึงให้กลุ่มผู้ชมที่ทำงานประจำได้มีโอกาสรับชมรายการสะดวกยิ่งขึ้น ทั้งนี้ควรทำการแบ่งกลุ่มผู้ชมรายการ และทำการศึกษาดำรงพฤติกรรมกรรมการรับชมรายการ ความต้องการของกลุ่มผู้ชมเป้าหมายรายการ รวมทั้งควรคำนึงถึงต้นทุนในการผลิตรายการเป็นสำคัญ

ข้อจำกัดในการศึกษา

การศึกษานี้ทำการศึกษาถึงความคิดเห็นผู้ชมรายการคลินิกชีวิตวัยต่อองค์ประกอบรายการทั้ง 9 ด้าน แต่ทำการเก็บข้อมูลโดยมีระดับการวัดข้อมูลแตกต่างกัน สำหรับองค์ประกอบทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบรายการ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านผู้ดำเนินรายการ ด้านการสัมภาษณ์ในรายการ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ชม และด้านคุณภาพทางเทคนิค ใช้วิธีแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Likert Scale) ซึ่งใช้มาตรอันตรภาค (Interval Scale) เป็นมาตรวัดข้อมูล และองค์ประกอบที่เหลืออีก 3 ด้าน ได้แก่ ความยาวรายการ ช่วงเวลาออกอากาศ และจำนวนวันที่ออกอากาศ ใช้มาตรวัดนามบัญญัติ (Nominal Scale) ดังนั้นการศึกษานี้จึงสามารถเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ชมต่อองค์ประกอบรายการได้เพียง 6 ด้านเท่านั้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษานี้ พบว่า กลุ่มผู้ชมจะรับชมรายการคลินิกชีวิตวัยสลับกับรายการอื่น และความถี่ในการรับชมรายการของผู้ชมส่วนใหญ่ 1 - 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ดังนั้นการศึกษารุ่นต่อไป ควรทำการศึกษาถึงพฤติกรรมกรรมการรับชมรายการคลินิกชีวิตวัย เพื่อทราบถึงพฤติกรรมชมรายการที่แท้จริง รวมถึงความสนใจด้านสุขภาพต่างๆ ของกลุ่มผู้ชมรายการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงรายการและดึงดูดผู้ชมให้ติดตามรับชมรายการเป็นประจำตลอดทั้งรายการ อีกทั้งเพื่อกระตุ้นให้ผู้ชมสนใจเข้าร่วมกิจกรรมกับทางรายการให้มากที่สุด